

Η Επέτειος του ΟΧΙ

Ελαιογραφία του Αλέξ. Αλεξανδράκη με τον τίτλο «Κατάληψη εχθρικών θέσεων», Αθήνα, συλλογή οικογένειας Αλεξανδράκη

Η Επέτειος του ΟΧΙ μνημονεύει την άρνηση της Ελλάδας στις ιταλικές αξιώσεις που περιείχε το τελεσίγραφο που επιδόθηκε στις **28 Οκτωβρίου του 1940** στον Έλληνα Πρωθυπουργό, **Ιωάννη Μεταξά**. Συνέπεια της άρνησης αυτής ήταν η είσοδος της Χώρας στο **Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο** και η έναρξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου του 1940. Η ημερομηνία αυτή καθιερώθηκε να εορτάζεται στην Ελλάδα και την Κύπρο κάθε χρόνο ως επίσημη εθνική εορτή και αργία. Επίσης, σε πολλές χώρες του κόσμου, Ελληνικές κοινότητες γιορτάζουν την Επέτειο του Όχι.

Ιστορία

Λίγο μετά τις 3 τα ξημερώματα της **28 Οκτωβρίου του 1940** η τότε Ιταλική Κυβέρνηση απέστειλε στην Ελλάδα τελεσίγραφο, δια **του Ιταλού Πρέσβη στην Αθήνα Εμανουέλε Γκράτσι**, ο οποίος και το επέδωσε ιδιόχειρα στον Ιωάννη Μεταξά, στην οικία του δεύτερου, στην Κηφισιά, με το οποίο και απαιτούσε την **ελεύθερη διέλευση του Ιταλικού στρατού** από την **Ελληνοαλβανική μεθόριο** προκειμένου στη συνέχεια να καταλάβει κάποια στρατηγικά σημεία του Βασιλείου της Ελλάδος, (λιμένες, αεροδρόμια κλπ.), για ανάγκες ανεφοδιασμού και άλλων διευκολύνσεών του, στη μετέπειτα προώθησή του στην Αφρική.

Μετά την ανάγνωση του κειμένου ο Μεταξάς έστρεψε το βλέμμα του στον Ιταλό Πρέσβη και του απάντησε στα γαλλικά (επίσημη διπλωματική γλώσσα) την ιστορική φράση: «Alors, c'est la guerre», (προφέρεται από τα γαλλικά, *αλόρ, σε λα γκερ*,

δηλαδή, *Λοιπόν, αυτό σημαίνει πόλεμο*), εκδηλώνοντας έτσι την αρνητική θέση επί των ιταμών ιταλικών αιτημάτων.

Ο ίδιος ο Γκράτσι στα απομνημονεύματά του, που εξέδωσε το 1945, περιγράφει τη σκηνή:

«Έχω εντολή κ. πρωθυπουργέ να σας κάνω μία ανακοίνωση και του έδωσα το έγγραφο. Παρακολούθησα την συγκίνηση εις τα χέρια και εις τα μάτια του. Με σταθερή φωνή και βλέποντάς με κατάματα ο Μεταξάς μου είπε: "Αυτό σημαίνει πόλεμο". Του απήντησα ότι αυτό θα μπορούσε να αποφευχθεί. Μου απήντησε ΟΧΙ. Του πρόσθεσα ότι αν ο στρατηγός Παπάγος..., ο Μεταξάς με διέκοψε και μου είπε: ΟΧΙ! Έφυγα υποκλινόμενος με τον βαθύτερο σεβασμό, προ του γέροντος αυτού, που προτίμησε την θυσία αντί της υποδουλώσεως»

Ο Μεταξάς εκείνη τη στιγμή είχε εκφράσει το ελληνικό λαϊκό συναίσθημα, την άρνηση της υποταγής, και αυτή η άρνηση πέρασε στον τότε ελληνικό δημοσιογραφικό τύπο με την λέξη «ΟΧΙ». Σημειώνεται πως αυτούσια η λέξη «ΟΧΙ» παρουσιάστηκε για πρώτη φορά ως τίτλος στο κύριο άρθρο της εφημερίδας «Ελληνικό Μέλλον» του Ν. Π. Ευστρατίου στις 30 Οκτωβρίου του 1940.

Στις 5 και μισή τα ξημερώματα, ξεκίνησε ο **Ελληνοϊταλικός Πόλεμος** με την αιφνιδιαστική εισβολή (το τελεσίγραφο όριζε ότι η επίθεση θα ξεκινούσε στις 6 π.μ.) των ιταλικών στρατευμάτων στην Ήπειρο, οπότε η Ελλάδα αμυνόμενη εισήλθε στον πόλεμο.

Λίγο αργότερα ιταλικά στρατεύματα εισέβαλαν από τα ελληνοαλβανικά σύνορα, με σκοπό να καταλάβουν αρχικά την **Ήπειρο**. Ταυτόχρονα μία ομάδα **Αλπινιστών** διείσδυσε στη **Βόρεια Πίνδο** για να χτυπήσει στα νώτα τους οχυρωμένους Έλληνες και να εμποδίσει την άφιξη ενισχύσεων από τη Θεσσαλία.

Όμως ο ελληνικός στρατός αμύνθηκε με επιτυχία, ενώ οι Ιταλοί Αλπινιστές εξουδετερώθηκαν στις χιονισμένες χαράδρες του **Σμόλικα**. Στα μέσα Νοεμβρίου του 1940 οι Έλληνες στρατιώτες αντεπιτέθηκαν, αναγκάζοντας τους Ιταλούς να αποσυρθούν στο εσωτερικό της Αλβανίας και πετυχαίνοντας σημαντικές νίκες, μπήκαν στη **Βόρεια Ήπειρο**, αλλά η περαιτέρω προώθησή τους ήταν πολύ δύσκολη. Λόγω του ορεινού εδάφους και του βαρύτατου χειμώνα, τα *κρυσπαγήματα* ήταν περισσότερα από τις απώλειες της μάχης, ενώ η μεταφορά τροφίμων και πυρομαχικών δυσκόλευε όσο τα στρατεύματα απομακρύνονταν από τα ελληνικά σύνορα.

Η επιχείρηση της Ιταλίας στο μέτωπο της Αλβανίας είχε αποτύχει χάρη στο **ελληνικό «ΟΧΙ»**, την άρνηση ενός ολόκληρου λαού να υποταγεί στις επιθυμίες των ισχυρών και να χάσει τη λευτεριά του.

Εορτασμός

Το λεγόμενο **«Έπος του Σαράντα»**, το οποίο ακολούθησε, και οι μεγάλες νίκες που ο ελληνικός στρατός κατήγαγε εις βάρος των Ιταλών, καθιερώθηκε να γιορτάζονται κάθε χρόνο στις **28 Οκτωβρίου**, την ημέρα της επίδοσης του ιταλικού τελεσιγράφου και της άρνησης του Ιωάννη Μεταξά να συναινέσει.

Η Ελλάδα γιορτάζει με την 28η Οκτωβρίου την είσοδό της στον πόλεμο, ενώ οι περισσότερες άλλες χώρες γιορτάζουν την ημερομηνία λήξης του πολέμου.

Κάθε χρόνο αυτή τη μέρα γίνεται στη **Θεσσαλονίκη**, η επίσημη εορτή με κάθε λαμπρότητα, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας και άλλων επισήμων, με μεγάλη στρατιωτική παρέλαση, η οποία συμπίπτει με τον εορτασμό της απελευθέρωσης της πόλης κατά τον **Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο** και τη μνήμη του πολιούχου της **Αγίου Δημητρίου**. Στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις γίνονται μαθητικές παρελάσεις, ενώ δημόσια και ιδιωτικά κτίρια υψώνουν την ελληνική σημαία.

Κατά στην επέτειο του «ΟΧΙ», τηλεόραση και ραδιόφωνο προβάλλουν επετειακές εκπομπές μνήμης και κάνουν ιδιαίτερη μνεία στην «τραγουδίστρια της νίκης» Σοφία Βέμπο, η οποία με τα πατριωτικά της τραγούδια εμπύχωνε τους στρατιώτες και μετέδιδε τον ενθουσιασμό της προέλασης των ελληνικών δυνάμεων στη Βόρεια Ήπειρο. Σχετικό επίσης επετειακό υλικό παρουσιάζει και όλος ο ελληνικός έντυπος τύπος (εφημερίδες και περιοδικά).

Η Εκκλησία της Ελλάδος αποφάσισε, το 1952, η **γιορτή της Αγίας Σκέπης** από την 1η Οκτωβρίου να μεταφερθεί στις 28 Οκτωβρίου, με το αιτιολογικό ότι η Παναγία βοήθησε τον Ελληνικό Στρατό στον πόλεμο της Αλβανίας.

Κατοχή της Ελλάδας 1941-1944

Χάρτης της Ελλάδας υπό τριπλή Κατοχή:

κόκκινο: Γερμανοί

γαλάζιο: Ιταλοί

πράσινο: Βούλγαροι

μπλε: προπολεμική κτήση (ιταλικό έδαφος)

Στις 6 Απριλίου του 1941 εκατοντάδες **γερμανικά αεροπλάνα** άρχισαν **βομβαρδισμούς**, καθώς Γερμανοί στρατιώτες έκαναν επίθεση σε ελληνικά οχυρά. Ταυτόχρονα, γερμανικά άρματα μάχης προχώρησαν με κατεύθυνση την Κοζάνη και τα Γρεβενά, για να απειλήσουν τα νώτα του ελληνικού στρατού στην Αλβανία.

Ο ελληνικός στρατός, που υπερασπιζόταν το Ρούπελ και άλλα οχυρά στα σύνορα με τη Βουλγαρία, αντιστάθηκε αλλά δεν μπόρεσε να αντιμετωπίσει την ταυτόχρονη εισβολή από δυο διαφορετικές περιοχές. **Στις 9 Απριλίου 1941** γερμανικές δυνάμεις κατέλαβαν τη **Θεσσαλονίκη** και κατευθύνθηκαν προς τη Νότια Ελλάδα. Η ελληνική Κυβέρνηση αποσύρθηκε στην Κρήτη και οι στρατηγοί του αλβανικού μετώπου

υποχρεώθηκαν να συνθηκολογήσουν. **Στις 27 Απριλίου του 1941** και η **Αθήνα** έπεσε στα χέρια των κατακτητών. Ως το τέλος Απριλίου ολόκληρη η ηπειρωτική χώρα είχε καταληφθεί.

Τον επόμενο μήνα Γερμανοί αλεξιπτωτιστές έπεσαν στο τελευταίο ελληνικό οχυρό, την Κρήτη, που την υπεράσπιζαν συμμαχικά και ελληνικά στρατεύματα καθώς και ένοπλοι πολίτες. Έπειτα από σκληρές συγκρούσεις, που κράτησαν δέκα ημέρες, οι Γερμανοί επικράτησαν αλλά με βαρύτατες απώλειες. Έτσι, οι δυνάμεις του Άξονα κυρίευσαν το ελληνικό κράτος και άρχισε η περίοδος **της Κατοχής που κράτησε μέχρι το 1944**.

Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος τερματίστηκε το 1945, με νίκη των συμμαχικών δυνάμεων. Οι καταστροφές ήταν για όλους ανυπολόγιστες. Προκλήθηκαν μεγάλες υλικές ζημιές ενώ εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους. Από τις τραγικότερες στιγμές του πολέμου, **το Ολοκαύτωμα των Εβραίων** στα ναζιστικάστρατόπεδα συγκέντρωσης και η ρίψη ατομικής βόμβας στις ιαπωνικές πόλεις **Ναγκασάκι και Χιροσίμα** από τους Αμερικάνους για να εξαναγκάσουν την Ιαπωνία να παραδοθεί, προκάλεσαν φρίκη και συγκλόνισαν την ανθρωπότητα.

Οι Γερμανοί, αφού κατέλαβαν την Ελλάδα, κράτησαν την Αθήνα, την Κεντρική Μακεδονία, την Κρήτη και το σιδηροδρομικό δίκτυο, παραχώρησαν τμήματα της Μακεδονίας και της Θράκης στους συμμάχους τους Βουλγάρους και την υπόλοιπη χώρα στους Ιταλούς.

Η περίοδος της τριπλής Κατοχής ήταν η αφετηρία μεγάλης δοκιμασίας για τον ελληνικό λαό. Ιδιαίτερα τον πρώτο χειμώνα του 1941-1942 η πείνα μάστιζε τους κατοίκους στις μεγάλες πόλεις. Τα θύματα υπήρξαν χιλιάδες, ιδιαίτερα μάλιστα υπέφεραν τα μικρά παιδιά.

Ταυτόχρονα με την Κατοχή ξεκίνησε και η **αντίσταση** των κατακτημένων Ελλήνων. **Στις 30 Μαΐου του 1941** δύο φοιτητές, **ο Μανώλης Γλέζος** και ο **Απόστολος Σάντας**, κατέβασαν τη γερμανική σημαία από την Ακρόπολη, τραυματίζοντας με την πράξη τους αυτή το γόητρο των κατακτητών. Κορυφαίο κατόρθωμα της κοινής ελληνικής αντιστασιακής δράσης ήταν η ανατίναξη **της γέφυρας του Γοργοποτάμου (25 Νοεμβρίου 1942)**. Με την καταστροφή της καθυστέρησε ο ανεφοδιασμός των στρατευμάτων του Άξονα, που πολεμούσαν στην Αφρική.

Οι πράξεις αντίστασης προκάλεσαν όμως τα αντίποινα των κατακτητών. Η τρομοκρατία, το κάψιμο ολόκληρων χωριών όπως τα **Καλάβρυτα, το Δίστομο, το Μεσόβουνο, οι Πύργοι και η Κάνδανος** καθώς και οι μαζικές εκτελέσεις υπήρξαν το βαρύ τίμημα της ελευθερίας.

Στα τέλη του 1944 η τετραετής σχεδόν Κατοχή έφτασε στο τέλος της. Οι Γερμανοί και οι σύμμαχοι τους, νικημένοι στα πεδία των μαχών, αποσύρθηκαν από την Ελλάδα. **Τον Οκτώβριο του 1944** η ελληνική Κυβέρνηση, που είχε καταφύγει στη Μέση Ανατολή, επέστρεψε στην Αθήνα. Ήταν η στιγμή της **Απελευθέρωσης**.

Ωστόσο, νέα δεινά περίμεναν τον ελληνικό λαό. **Το 1946** ξέσπασε **ο Εμφύλιος πόλεμος** που «μάτωσε» την Ελλάδα για τρία ολόκληρα χρόνια.

Πηγές:

- Ιστορία ΣΤ' Δημοτικού, <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-F114/744/4872,22272/>
- Βικιπαίδεια, https://el.wikipedia.org/wiki/Επέτειος_του_Όχι

Ιστορικά βίντεο για την 28η Οκτωβρίου

[Το Έπος του 1940](#)

[Η κήρυξη του πολέμου το 1940](#)

[Άξιον Εστί - Η πορεία προς το μέτωπο](#)

Πίνακας του Έκτορα Δούκα που απεικονίζει τη μεταφορά στρατιωτικού υλικού στο πολεμικό μέτωπο από τις γυναίκες της Πίνδου, Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

Τραγούδια για την 28η Οκτωβρίου

[Παιδιά της Ελλάδος Παιδιά.](#)

[Βάζει ο Ντούτσε τη στολή του.](#)

[Πήραμε τ' Αργυρόκαστρο.](#)

[Κορόιδο Μουσολίνι.](#)

[Η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει.](#)

[Δυο παιδιά απ' το Βραχώρι.](#)

[Εθνικός Ύμνος.](#)